

Ερευνητική Έκθεση

«Ολυμπιακοί Αγώνες: Εξέταση της διαχρονικής τους εξέλιξης»

Υπεύθυνοι Καθηγητές

Γιολδάση Βιργινία (Φιλολόγος),

Δρεπανόπουλος Νίκος (Φυσικής Αγωγής)

Περιεχόμενα

Πρόλογος	2
Στόχοι.....	2
Πηγές	4
α. Βιβλιογραφία.....	4
β. Διαδίκτυο	4
Αξιολόγηση	5
Συμπεράσματα σχετικά με τον προβληματισμό της έρευνας – Προτάσεις για εφαρμογή ή περαιτέρω μελέτη	6
Επίλογος.....	6

Ερευνητική Έκθεση

Πρόλογος

Το θέμα, «**Ολυμπιακοί Αγώνες: Εξέταση της διαχρονικής τους εξέλιξης**», κρύβει πολλές πτυχές ως προς την εξέτασή του και αποτελεί σημαντική πρόκληση για όσους είναι λάτρεις του αθλητισμού, του πολιτισμού, της τέχνης, της ιστορίας, αλλά και δεν είναι παράλληλα αδιάφοροι για τα γεγονότα, όπως η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, που τις επιπτώσεις του βιώνουμε όλοι έως και σήμερα, παρά τις προσδοκίες που μας καλλιέργησαν.

Οι αξίες και τα ιδεώδη, ωστόσο, είναι το ζητούμενό μας, για να τα επαναφέρουμε στην καθημερινότητά μας και, κατά βάση, στην ίδια μας τη ζωή.

Στόχοι

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Εξετάζοντας, με συνοπτικό τρόπο, στη διαχρονική του, ωστόσο, εξέλιξη, ένα θέμα που συνδέεται με την ανάδειξη αξιών και ιδανικών, που γεννήθηκαν στο χώρο της Ολυμπίας, και ζωογόνησαν τον αθλητισμό, με μορφή πλέον οργανωμένων αγωνισμάτων, ήρθαμε αντιμέτωποι με μια πρόκληση.

Η εργασία μας έδωσε τη δυνατότητα να μάθουμε περισσότερα στοιχεία για το πανελλήνιο λατρευτικό κέντρο της Ολυμπίας, που συνδέθηκε με την τόσο σημαντική για τον αρχαίο κόσμο διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων.

Οι ιδέες και οι αξίες που προβλήθηκαν μέσω των Αγώνων, διατηρήθηκαν στις επόμενες ιστορικά περιόδους; Εξετάσαμε πώς πραγματοποιούνται την περίοδο της Ρωμαϊκής εποχής και γιατί παύουν να τελούνται με απαγόρευση του Θεοδοσίου Α'; Ποιες διαφοροποιήσεις είχαν παρατηρηθεί στην πορεία υλοποίησής τους;

Χωρίς την αναφορά και την επεξήγηση της σημασίας του «ευ αγωνίζεσθαι» δεν θα μπορούσαμε να αναδείξουμε την προτεραιότητα που είχε για τους αρχαίους Έλληνες, η σύμμετρη, αρμονική ανάπτυξη σώματος – πνεύματος κατά τη διάρκεια της άθλησης. Και ποιον θα μπορούσαν, άλλωστε, να αφήσουν ασυγκίνητο έργα τέχνης όπως ο Κανών (Δορυφόρος) του Πολύκλειτου, ο Αποξυόμενος του Λύσιππου, ο Δισκοβόλος του Μύρωνα, αλλά και τα αγάλματα όσων ολυμπιονικών ήταν αφιερωμένα στην Ολυμπία, σε ανάμνηση της νίκης τους; Έργα τέχνης που δεν αναδεικνύουν απλώς την αξία του κάλλους, αλλά δείχνουν «πόσο υπέροχος μπορεί να είναι ο άνθρωπος»¹. Μαγευτικές ακόμα και οι γλυπτές αποδόσεις των μορφών των θεών (Δίας, Απόλλων και Ερμής που εμφανίζονται εκπληκτικά όμορφοι...), αλλά και της Νίκης του Παιωνίου.

Δεν προκαλούν επίσης λιγότερο το ενδιαφέρον μας, πήλινα έργα τέχνης της αρχαιότητας (ενδεικτικά αναφέρεται ο κρατήρας του Ευφρονίου, με παράσταση πάλης Ηρακλή – Ανταίου, ο αμφορέας, με παράσταση ολυμπιονίκη ακοντιστή και φτερωτής Νίκης από το Μονομάτι Αχαρνών).

1. Ζακλίν ντε Ρομιγί: Το ανθρώπινο μεγαλείο στον αιώνα του Περικλή.

Για το θέμα της Αναβίωσης των Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων του 1986, εστιάσαμε το ενδιαφέρον μας:

- α. στη διοργάνωση των Ολυμπίων Εκθέσεων, ως προγενέστερη διοργάνωση, η οποία απέβλεπε και στην οικονομική πρόοδο της Αθήνας,
- β. στην αναφορά σε προσωπικότητες, όπως ο Πιερ ντε Κουμπερτέν (εμπνευστής της ιδέας της αναβίωσης), ο Δημ. Βικέλας, πρόεδρος της ελληνικής Ολυμπιακής επιτροπής, και νικητών Μαραθωνοδρόμων, κυρίως του Έλληνα Σπύρου Λούη, αλλά και του Βαλκανιονίκη Γρηγορίου Λαμπράκη. (Αφιερώσαμε επιπλέον χρόνο για τη σύνδεση του έργου, χάρη στο ότι ήταν πρότυπο για τη νεολαία, ως ίνδαλμα, χάρη των αθλητικών του επιτυχιών, με το Κίνημα Ειρήνης και το τραγικό τέλος του, το 1963).
- γ. Επιχειρήσαμε μια αναφορά στην καλλιτεχνική ανάπτυξη που πραγματοποιείται χάρη στη δραστηριοποίηση σπουδαιών δημιουργών (π.χ. Ν. Γύζης <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=441980>), αλλά και σημαντικών πολεοδόμων καθώς και ελλήνων και ξένων αρχιτεκτόνων και πολιτικών μηχανικών (Ερνέστος Τσίλλερ, Λύσανδρος Καυταντζόγλου), οι οποίοι χάρη στην επιμελημένη εφαρμογή και υλοποίηση των σχεδίων τους, συμβάλλουν ώστε να αναμορφωθεί η εικόνα της πόλης: αλλάζει πραγματικά όψη!

Αλλά και η τέλεση των Αγώνων, στο πλαίσιο της αναβίωσής τους, δεν είχε παρά μόνο ευεργετικές συνέπειες: Ίδρυση και ενίσχυση συλλόγων και αθλητικών σωματείων, αποτελεσματικότερη διδασκαλία του μαθήματος της Γυμναστικής στα σχολεία, με πτυχιούχους Φυσικής Αγωγής.

Η προβολή όμως στο εξωτερικό ήταν, ίσως η πλέον σημαντική συνέπεια. Αλλά και εξίσου απρόβλεπτο γεγονός ήταν η ορθολογική διαχείριση όσων χρημάτων απαιτήθηκαν, ώστε ο κρατικός προϋπολογισμός να μην επιβαρυνθεί, όπως συνέβη στη σχετικά πρόσφατη περίοδο της διοργάνωσης του 2004.

- δ. Στην ίδια ενότητα, προτάθηκε με επιμονή, να συμπεριληφθεί και μια αναφορά στο Ολυμπιακό Μουσείο Λωζάνης (<http://youtu.be/4nSdN-olfx8>), όχι μόνο για να διαφανεί πόσο έχει εκτιμηθεί η οικουμενικότητα του πνεύματος των αγώνων, αλλά και πόσο ένας προηγμένος λαός έχει αξιοποιήσει δεδομένα που συνδέονται με τη διαχρονική ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, και μάλιστα χρησιμοποιώντας απολύτως πρωτοποριακούς τρόπους για την προβολή του σχετικού υλικού.
  - ε. Αναφορά σε σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες, στους οποίους τα ιδεώδη, όχι απλώς δεν διαφυλάχθηκαν, αλλά ακυρώθηκαν οι Αγώνες από τη χρήση βίας. Για παράδειγμα, οι Αγώνες του Μονάχου το 1972 με τη σφαγή Ισραηλινών - Παλαιστινίων και το θάνατο ενός Γερμανού πιλότου.
- στ. Συζήτηση για την περίοδο του 2004, κατά την οποία καθιερώθηκε για πρώτη φορά ενός είδους εκεχειρία από αρκετά κράτη.
- ζ. Η χρήση των αναβολικών και οι αρνητικές συνέπειες για την υγεία.

Η κυριαρχία του κέρδους των εταιριών, των συμφερόντων του θεάματος, έναντι των ιδεωδών.

Η ενότητα που συνδεόταν με τη Διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων στη χώρα μας το 2004, δεν αντιμετωπίστηκε με εξίσου έντονο ενδιαφέρον. Περιοριστήκαμε: στην «μαγεία» της έναρξης και τις προσδοκίες που συνδέθηκαν με την υλοποίησή τους, αλλά και τη διάψευση που επακολούθησε με τα ολυμπιακά έργα, στην πλειονότητά τους, να παραμένουν εντελώς αναξιοποίητα, παρά τις επανειλημμένες δεσμεύσεις για το αντίθετο.

Στο Δήμο μας: το Κέντρο Πάλης στα Άνω Λιόσια και οι Ολυμπιακές εγκαταστάσεις στις Αχαρνές, με υποδομές που επίσης δεν έχουν τύχει της απαιτούμενης προστασίας και αξιοποίησης.

- η. Καθιέρωση της διδασκαλίας του προγράμματος της Ολυμπιακής Παιδείας κατά τη σχολική χρονιά 1999 – 2000. Προσδιορισμοί στόχων – σχετική συζήτηση.

Πηγές

α. Βιβλιογραφία

- 1) Νικ. Καλτσά, «Ολυμπία», ΥΠΠΟ, ΤΑΠ, Αθήνα 2008⁵
- 2) Ηλ. Ανδρέου – Ιω. Ανδρέου, «Ήλις, Η πόλη των Ολυμπιακών Αγώνων», ΥΠΠΟ, ΤΑΠ, Αθήνα 2010
- 3) Θωμάς Β. Γιαννάκης, «Ιεροί – πανελλήνιοι αγώνες»
- 4) Σαράντος Ι. Καργάκος, «Ολυμπία και Ολυμπιακοί Αγώνες», Ι. Σιδέρης, 2001
- 5) Επιμορφωτικός Οδηγός: «Ταξίδι χωρίς τέλος» (Διον. Σιμόπουλος, Πάνος Βαλαβάνης, Ίδρυμα Ευγενίδου – Νέο Ψηφιακό Πλανητάριο) Αθήνα 2004
- 6) «Ολυμπιακοί Αγώνες, Αναφορές – Προσεγγίσεις» ΥΠΕΠΘ, Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, Αθήνα 2004 (Υπεύθυνος έργου: Ευθύμης Κιουμουρτζόγλου)
- 7) Περιοδικό Corrus: «Αρχαιολογία Ιστορία Πολιτισμών», αφιέρωμα: «Ολυμπιακοί Αγώνες στην αρχαία Ελλάδα» (τεύχ. 63 Αυγ-Σεπ 2004)
- 8) Ένθετα περιοδικών - Δημοσιεύματα στο πλαίσιο της διοργάνωσης των Αγώνων

β. Διαδίκτυο

Η βιβλιογραφία ήταν ένα από τα δύσκολα σημεία της εργασίας. Εκτός από τις δικές μας υποδείξεις, η αναζήτηση των παιδιών αποδείχθηκε ανεπαρκής έως εξαιρετικά δύσκολη: Ορισμένοι μαθητές δεν μπόρεσαν καν στον κόπο να αναζητήσουν στοιχεία, άλλοι

δυσκολεύτηκαν, παρά την απόπειρα που έκαναν, η αναστολή λειτουργίας οργανωμένων βιβλιοθηκών (στην ευρύτερη περιοχή) επιβάρυνε την κατάσταση και όσοι από μόνοι τους κινητοποιήθηκαν, «ανέτρεξαν» στο διαδίκτυο, το οποίο όπως τους επισημάναμε δεν είναι «πανάκεια». (Είναι χαρακτηριστική, ωστόσο, και η επισήμανση ενός μαθητή ότι η εργασία project, δεν αντιμετωπίζεται απ' όλους τους μαθητές με σοβαρότητα και επιμέλεια, γιατί είναι μια «ξένη» μορφή μαθήματος.)

Αλλά και οι υποδομές και η οργάνωση των εργαστηρίων πληροφορικής – δεν μπορούν εκ των πραγμάτων να καλύψουν τις ανάγκες των μαθητών, ιδιαίτερα με βάση τα νέα δεδομένα. Και κυρίως, δεν είναι αυτονόητο, ότι μπορούν όλοι οι μαθητές να διαθέτουν εκτυπωτές ή να επιβαρύνονται με το κόστος όσων απαιτούμενων προκύπτουν και το σχολείο αδυνατεί να τα παράσχει.

Αξιολόγηση

Ορισμένα ερωτηματολόγια, όταν δόθηκαν στους μαθητές, είχαν σκοπό να διερευνήσουν τυχόν δυσκολίες που αντιμετώπισαν, για να προσδιοριστούν αδυναμίες του προγράμματος στην εφαρμογή του. Αναφέρονταν περισσότερο σε διαδικαστικά ζητήματα και η χρήση τους απέβλεπε, επιπλέον, στον προσδιορισμό στοιχείων ή γεγονότων που προκάλεσαν το ενδιαφέρον τους. Μια εγγενής, ως προς αυτό, δυσκολία ήταν ότι ορισμένοι μαθητές είχαν υποχρεωθεί να παρακολουθήσουν το συγκεκριμένο θέμα, χωρίς να αποτελεί πρώτη τους προτεραιότητα επιλογής. Αυτό αποτέλεσε και έναν από τους λόγους που το κλίμα που διαμορφώθηκε, δεν λειτούργησε πάντοτε, με απολύτως θετικό τρόπο.

Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος (τεχνική) είναι μια «πραγματικότητα, η οποία δεν είναι οικεία στους μαθητές και δεν είναι επομένως δυνατόν σε «μεταβατικό στάδιο», όπως αυτό που διανύουμε, να αποδώσει τους αναμενόμενους καρπούς. Εκτός από την αλληλεγγύη, που ως αξία, πρέπει να αναδειχθεί μέσα από τέτοιες προσπάθειες, απαιτείται ωριμότητα και συνειδητοποίηση των απαιτήσεων που συνεπάγεται μια διαφορετική μέθοδος αναζήτησης και αφομοίωσης της γνώσης. Και δεν ήταν λίγες οι φορές, που όσοι από τους μαθητές επιδείκνυαν μεγαλύτερη επιμέλεια, δυσανασχετούσαν με όσους ήταν αδιάφοροι ή παραμελούσαν τις υποχρεώσεις που από κοινού είχαν συμφωνήσει. Δεν έλειψαν, βέβαια, και οι περιπτώσεις συνεργασίας ανάμεσα στις επιμέρους υποομάδες, παρά τις αρχικές γκρίνιες, γεγονός που λειτούργησε κάπως εξισορροπητικά. Αναφέρομαι στην ουσιαστική βοήθεια που προσέφεραν μαθητές με μεγάλη εξοικείωση και εμπειρία στη χρήση των Η/Υ, σε όσους δεν διακρίνονταν από την ίδια άνεση (ευκολία).

Συζήτηση σε κυκλική διάταξη, παραδειγμάτων αναφερομένων στο υπερβολικά απαιτητικό πρόγραμμα ξένων, κυρίως, αλλά και ελλήνων υποψηφίων αθλητών, για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου (2012) για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων, για την ιεράρχηση των στόχων τους, με τη σημασία της ηθικής ανταμοιβής να προέχει, στο πλαίσιο της ευγενούς άμιλλας και της κοπιαστικής προσπάθειας, μια και τα υλικά και οικονομικά οφέλη αρχίζουν να μην είναι πλέον τόσο σημαντικά. (Ενδεικτικά, λοιπόν, παραδείγματα για την καλλιέργεια

στάσεων ζωής, που επιβάλλει η νέα οικονομική συγκυρία και ελπίδα για την καταξίωση προτύπων από τα οποία τόσο έχουν ανάγκη οι νέοι).

Η σύνθεση των δεδομένων στη βάση της επιλογής και της ερμηνείας επιμέρους στοιχείων, ήταν η δυσκολότερη φάση και εκφράστηκε και ως παρατήρηση.

Η καθοδήγηση δεν λειτούργησε σε όλες τις περιπτώσεις υποβοηθητικά. Το γενικότερο πλαίσιο που χαρακτηριζόταν και από ένα είδος ρευστότητας, έπρεπε να επαναπροσδιορίζεται για να μην υπάρχουν παρερμηνείες και αστοχίες, αλλά ακόμη και αυτές δεν αποφεύχθηκαν. Αναμετρηθήκαμε, λοιπόν και με αξεπέραστες αδυναμίες.

Συσχετίσεις επιμέρους ερευνητικών ερωτημάτων επιχειρήθηκαν ενδεικτικά. Αναφέρω παραδείγματα:

- α. της Εκεχειρίας στην αρχαιότητα και την σύγχρονη εποχή
- β. της συμμετοχής των γυναικών στους Αγώνες, παρά τα προβλεπόμενα (π.χ. Καλλιπείρα) και ιδιαίτερα τον περιορισμό της συμμετοχής γυναικών που προέρχονται από ισλαμικές χώρες με αυστηρότερο ηθικό πλαίσιο, αλλά και άλλου είδους αρχές, και την υπέρβαση αυτών των δυσκολιών σταδιακά (σε σχέση πάντα με τις σύγχρονες διοργανώσεις)
- γ. των ιδεωδών και αξιών της αρχαιότητας σε αντιπαραβολή με τη διάσταση των επιχειρηματικών κερδών των εταιρειών, όσων μέσω αναλαμβάνουν την προβολή – μετάδοση των αγώνων, αλλά και την επικίνδυνη διάσταση της κυριαρχίας του θεάματος της αξίας του Αγώνα.

Συμπεράσματα σχετικά με τον προβληματισμό της έρευνας – Προτάσεις για εφαρμογή ή περαιτέρω μελέτη

Είναι δεδομένο ότι προβληματισμός, ως προς τα ερευνητικά ερωτήματα, αναπτύχθηκε ειδικά απ' όσους μαθητές με επιμέλεια επιχείρησαν να τα προσεγγίσουν. Το θέμα, ωστόσο, επειδή επικεντρωνόταν και σε αρκετά θεωρητικά ζητήματα, δεν προκάλεσε το αναμενόμενο ενδιαφέρον. Είναι σίγουρο, ότι τα ερεθίσματα σκέψης έχουν υπάρξει και συνολικά εκτιμώντας, ως πρώτη εμπειρία εφαρμογής, παρά τις δυσκολίες που προαναφέρθηκαν, αποτιμάται θετικά, στο πλαίσιο της προσωπικής μας αξιολόγησης.

Επίλογος

Ευελπιστούμε ότι η πρόθεσή μας να συμμετάσχουμε στην εφαρμογή του σχετικού προγράμματος, δείχνει τη θέλησή μας να αλλάξουν τα δεδομένα της εκπαίδευσης, αλλά προς όφελος όλων μας. Αισιοδοξούμε, επομένως, ότι οι επισημάνσεις μας θα γίνονται σεβαστές και θα συνεπάγονται την υποστήριξη που απαιτείται για να μπορούμε να ανταποκριθούμε, κυρίως με καλή διάθεση, στις πολλαπλές απαιτήσεις των αλλαγών, ως «αθλητές» στον εκπαιδευτικό στίβο.